

ADİL GEÇİŞ POLİTİKALARI İHTİSAS ÇALIŞMA GRUBU

3. TOPLANTI NOTU

Tarih: 3 Mayıs 2023 **Saat:** 13:30-17:00

Yer: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Reşat Moralı Toplantı Salonu

Adil Geçiş Politikaları İhtisas Grubunun (AGEP) üçüncü toplantısı 3 Mayıs 2023 tarihinde ÇSGB Reşat Moralı Toplantı Salonunda gerçekleştirilmiştir. İkinci AGEP toplantısında alınan karar doğrultusunda yapılması planlanan "yeşil dönüşüm ve adil geçiş" konulu eğitim, 2 Mayıs 2023 tarihinde tüm gün 3 Mayıs 2023 öğleden önce yarım gün olacak şekilde SEFİA (Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği) Kurucu Direktörü Bengisu Özenç'in eğitmenliğinde yapılmıştır. Üçüncü AGEP toplantısı, eğitimi takiben paydaş kurum temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Adil Geçiş Politikaları İhtisas Çalışma Grubu Çalışma Usul ve Esaslarının 5. maddesi uyarınca AGEP Üyeleri ve/veya katılımcılarının talebi üzerine Alt Çalışma Grupları (AÇG) oluşturulabilmektedir. AÇG'lerin ön tasarımının yapılması gündemiyle gerçekleştirilen toplantıda kurulmasına ihtiyaç duyulan AÇG'ler hakkında tartışmalar yürütülmüştür. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) temsilcisi AGEP sekreteryasının, toplantıda kurulması planlanan AÇG'lerin ilgili kurum ve kuruluşları ile görüşme süreçlerini yürüterek kurulacak AÇG'lerin nihai kararının bu görüşmeleri takiben izleyen AGEP toplantısında verileceğini belirtmiştir. Aynı zamanda toplantıda Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) gelirleri ve adil geçiş çalışmalarında kullanılabilecek yeni fonlar, AGEP çalışmalarına katkı sağlayabilecek olası yeni paydaşlar ve AGEP'in genel işleyişi konuları üzerine değerlendirmeler paylaşılmıştır.

DİSK, HAK-İŞ ve TÜRK-İŞ temsilcileri tarafından dönüşüm sürecinde işlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya kalacak olan işçiler üzerine çalışılması amacıyla öncelik olarak işçi sendikalarının yer alacağı bir alt çalışma grubu oluşturulması teklifi sunulmuştur. İşçi sendikaları ve konfederasyonlarının katılımıyla başlayacak olan Adil Geçişte Sosyal Diyalog AÇG çalışmalarının belirli bir olgunluğa ulaşmasıyla birlikte işveren sendikaları ve konfederasyonu temsilcilerinin de katılımıyla AÇG çalışmalarının ilerlemesinin uygun olacağı üzerinde hemfikir olunmuştur.

Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi (CBİKO) temsilcisi tarafından dönüşüm sürecinde beceri konusunun büyük önem arz ettiği belirtilmiştir. Bu bağlamda insan kaynakları konusunu temel alan bir AÇG'nin kurulmasının faydalı olacağı vurgulanmıştır. Aynı zamanda başta 4587 sayılı İş Kanunu olmak üzere ilgili mevzuatın dönüşüm sürecine uyumlaştırılması amacıyla çalışmaların yürütülmesinin de bir alt çalışma grubu konusu olabileceği ifade edilmiştir. Yeşil dönüşüme uygun insan kaynağının yetiştirilmesi konusunun adil geçişin en temel konularından biri olarak bir alt çalışma grubunda ele alınması kabul görmüş mevzuatın

uyumlaştırılmasına yönelik önerinin ise diğer çalışmaların olgunlaşmasını izleyen süreçte değerlendirilmesinin uygun olabileceği paylaşılmıştır.

Bakanlığımız temsilcisi tarafından AÇG çalışmalarında sektörel çalışmaların önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) sektörlerinin öncelikli olarak ele alınmasının faydalı olacağı belirtilmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının da katkılarıyla AGEP tarafından Enerji AÇG'sinin kurulmasının yerinde olacağı değerlendirilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcisi özel politika gerektiren grupların AÇG'lerin oluşturulması aşamasında nasıl ele alınacağını tartışılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu noktada kurulacak AÇG'lerin tamamında özel politika gerektiren grupların da çalışılmasıyla birlikte kadın çalışmalarına yönelik ayrıca bir AÇG'nin kurulması konusunda fikir birliği sağlanmıştır.

Katılımcıların iklime bağlı göç konusuna ilişkin yaptıkları paylaşımlar üzerine Bakanlığımız Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü temsilcisi, iklim değişikliği sebebiyle artacak göçün kendi çalışmaları için gündem olduğunu ve konuyla ilgili bir AÇG kurulması halinde sürece katkı sağlayabileceklerini belirtmiştir.

Adil geçiş çalışmalarının finansmanı konusunun gündem olması üzerine Bakanlığımız temsilcileri tarafından ETS gelirlerinden adil geçiş çalışmalarına fon ayrılmasının son derece önemli olduğu vurgulanmıştır. İklim Değişikliği Başkanlığı (İDB) temsilcisi tarafından, ETS gelirlerinin Hazineye aktarılması durumunda Hazine ilkeleri sebebiyle fon oluşturulması sürecinde sorunlarla karşılaşılacağı değerlendirilmiştir. Ek olarak gelirlerin paylaşımıyla ilgili bir müzakere sürecinin mutlaka oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır. Bu noktada Ticaret Bakanlığı temsilcisi tarafından, ETS gelirlerinin paylaşımı konusunun YMÇG (Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu) gündemine alınmasının önerilebileceği, söz konusu mekanizmanın işler duruma gelmesine kadar geçecek süre zarfında alternatif fonların değerlendirilmesinin faydalı olacağı belirtilmiş; ilaveten özel sektöre sağlanan devlet teşvik ve desteklerinde, yeşil ve dijital dönüşüm kısıtlarına giderek daha fazla yer verilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

İklim değişikliği ve dönüşüm süreçlerinin genel fiyat düzeyini yukarı yönlü etkilemesine yönelik beklentiden yola çıkarak İDB temsilcisi tarafından tüketici örgütlerinin de AGEP çalışmalarına dâhil edilebileceği önerilmiştir. AGEP Üyeleri ve katılımcılar, bu ve benzer yeni katılım önerilerinin çalışmanın etkinliğini riske etmeyecek katılımcı sayılarında kalmayı gözeterek değerlendirilmesini uygun bulmuştur.

Adil geçiş çalışmalarında sektörel ve bölgesel perspektifin öneminden yola çıkarak Bakanlığımız temsilcisi, genel olarak merkezi teşkilatların sektörel çalışmalara aşina olduklarını ancak bölgesel çalışmalar konusunda yeterli deneyime sahip olmadıklarını belirtmiştir. Bu bağlamda AGEP'in bölgesel çalışmalarında kalkınma ajanslarından destek alınabileceği vurgulanmıştır. Kalkınma ajanslarının büyük kısmının yeşil dönüşüm gündeminin bulunmasının süreci kolaylaştıracağı belirtilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) temsilcisinin kurum mevzuatındaki görev tanımı dışında AGEP'e nasıl katkı sunabileceği sorusu üzerine Bakanlığımız temsilcisi, başta yeni meslekler olmak üzere yeşil dönüşüm sürecinin etkilediği meslekler üzerine yapılacak araştırmaların AGEP çalışmalarına büyük katkısının olacağını belirtmiştir. Diğer taraftan AGEP ve AÇG çalışmalarında yapılacak sektörel/mesleki gelişmelere ve ihtiyaçlara yönelik paylaşımların MYK çalışmalarına katkı sağlayabileceği ifade edilmiştir. AGEP'in sağladığı sürekli diyalog imkanının, kurumların hazırlayacakları projelerde oluşabilecek mükerrerlikleri önleyebileceği hatta tamamlayıcı çalışmaların yapılmasına ve spesifik işbirliklerinin gelişmesine olanak sağlayabileceği vurgulanmıştır. AGEP'in, gelecek dönemlerdeki çalışmaları konusunda bir yandan farkındalık artırma çalışmaları devam ettirilirken bir yandan da somut çalışmaların ortaya konulmasının yerinde olacağı belirtilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu temsilcisi tarafından sosyal koruma ve sosyal güvenlik politikalarının AGEP çalışmalarında ele alınmasının önemi vurgulanmıştır. İklim değişikliği sebebiyle Türkiye'nin de içinde bulunduğu Akdeniz ülkeleri üzerinde göç baskısının oluşacağını; bunun da başta sağlık harcamaları olmak üzere sosyal güvenlik harcamalarını artıracakları tespitleri paylaşılmıştır. Aynı zamanda dönüşüm süreçleri ile ortaya çıkabilecek işsizliğin sosyal güvenlik sistemlerini prim-karşılık sistemi bağlamında zora sokabileceği öngörüsünde bulunulmuştur. Avrupa Birliğinde uygulanmakta olan asgari temel gelir programları gibi sosyal güvenlik sistemini güçlendirmeye yönelik alternatif programların değerlendirilmesinin önem arz ettiği belirtilmiştir. Bu bağlamda AGEP gündemlerinin çeşitlendirilmesi önerilmiştir.

Üçüncü AGEP toplantısında; becerilerin uyumlaştırılması, enerji, iklime bağlı göç, kadınların güçlendirilmesi ve sosyal diyalog başlıklarında AÇG'lerin kurulması konusunda ön karar alınmıştır. Sekretaryanın ilgili kurumlarla görüşerek değerlendirmelerini alınmasını takiben dördüncü AGEP toplantısında, AÇG'lerin kurulmasına ilişkin kesin kararın verilmesi kararlaştırılmıştır.

"Yeşil dönüşüm ve adil geçiş" eğitiminde paylaşılan sunumlar, toplantı notu ile birlikte AGEP Üyeleri ve katılımcılara iletilecektir.